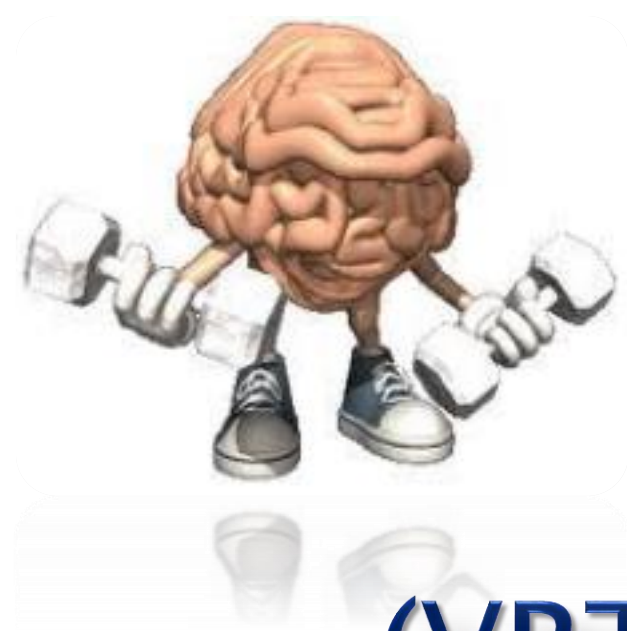

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی گیلان

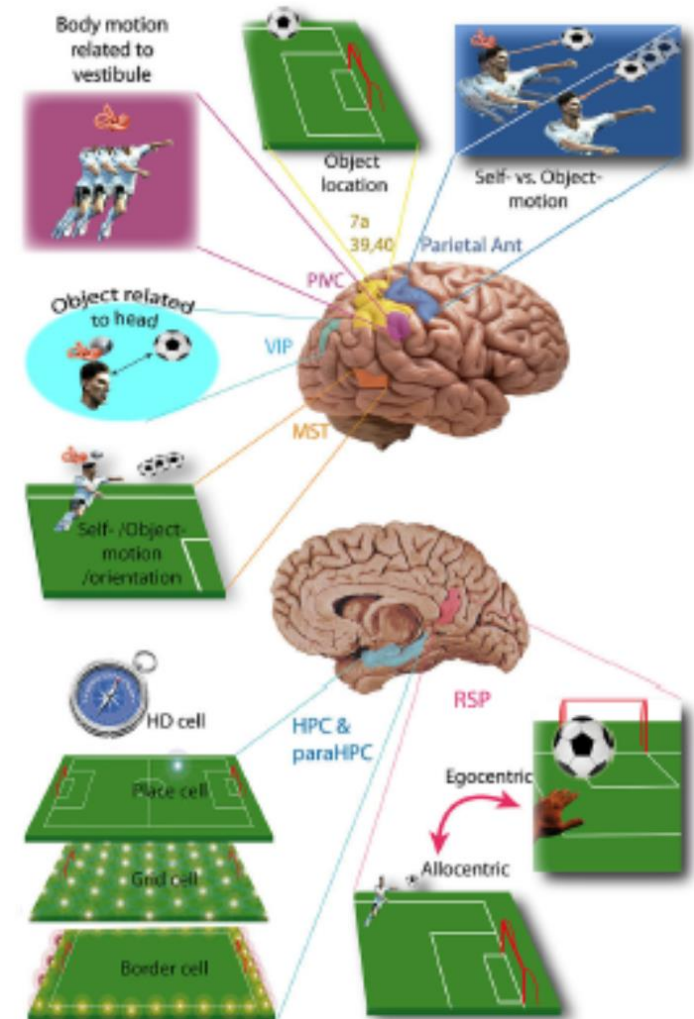
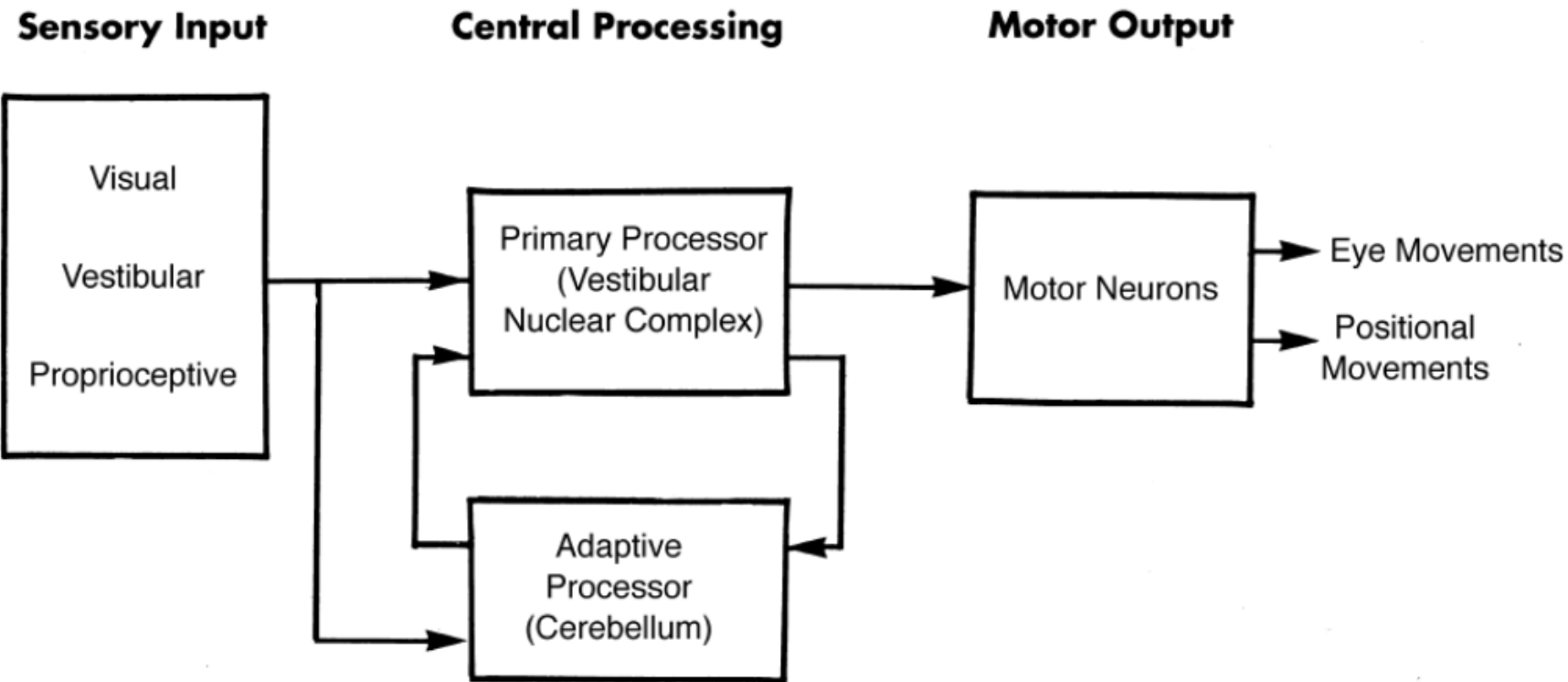
درمان توانبخشی وستیبولار (VRT)

دکتر میترا رضاپور
دکترای تخصصی شنوایی شناسی
استادیار دانشگاه علوم پزشکی گیلان

توانبخشی وستیولار

○ فرآیند آموزش بیمار با روش هایی برای بهبود ضعف وستیولار

Vestibular Rehabilitation Therapy (VRT)

تمرینات توانبخشی وستیبولار

Gaze stability (تثبیت نگاه خیره) ✓

Adaptation (تطابق) ✓

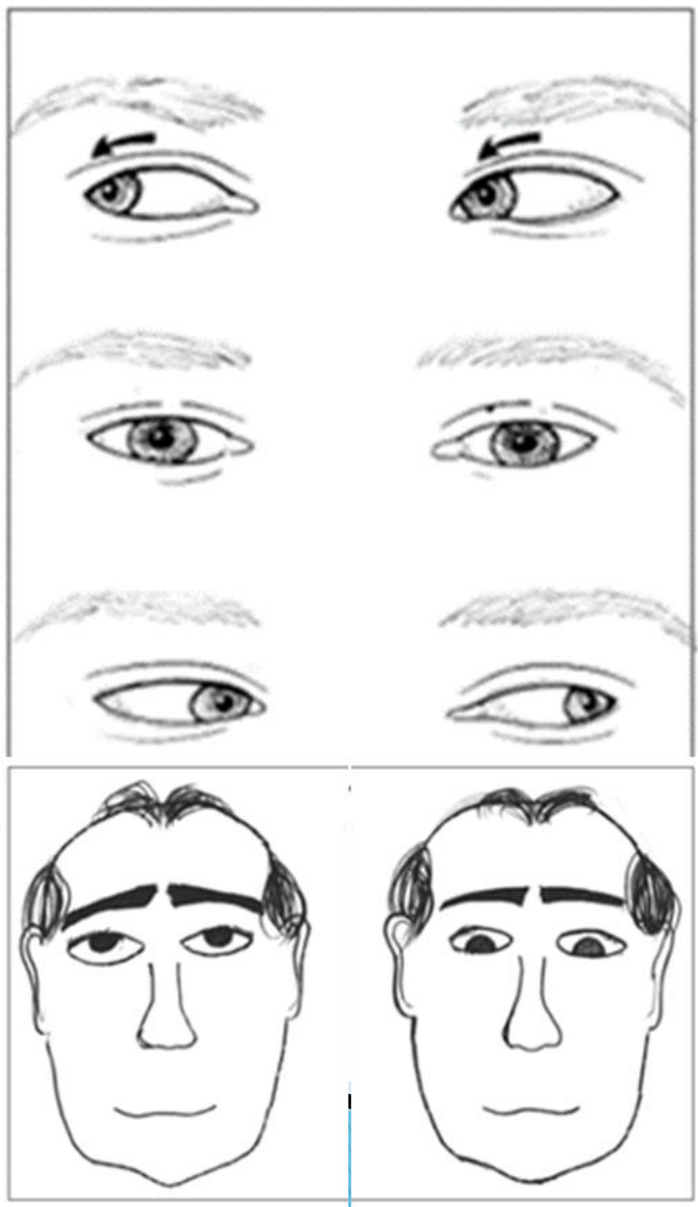
Habituation (عادت دهی) ✓

Substitution (جانشینی) ✓

○ هدف حفظ ثبات دید در طول حرکات سر و بدن، بهبود ثبات استقرار بدن در تناقضات حسی و شرایط سخت (مانند حرکت سطح اتکا، سطح اتکای نرم، عدم وجود بینایی) و تقویت تعادل ایستا و پویای بدن

Gaze stability

- تمرینات تثبیت نگاه خیره با حرکات سر، چشم ها و محرک
- هدف کاهش retinal slip، تاری دید در حین حرکت
- جزء معمول برنامه های توانبخشی وستیبولار

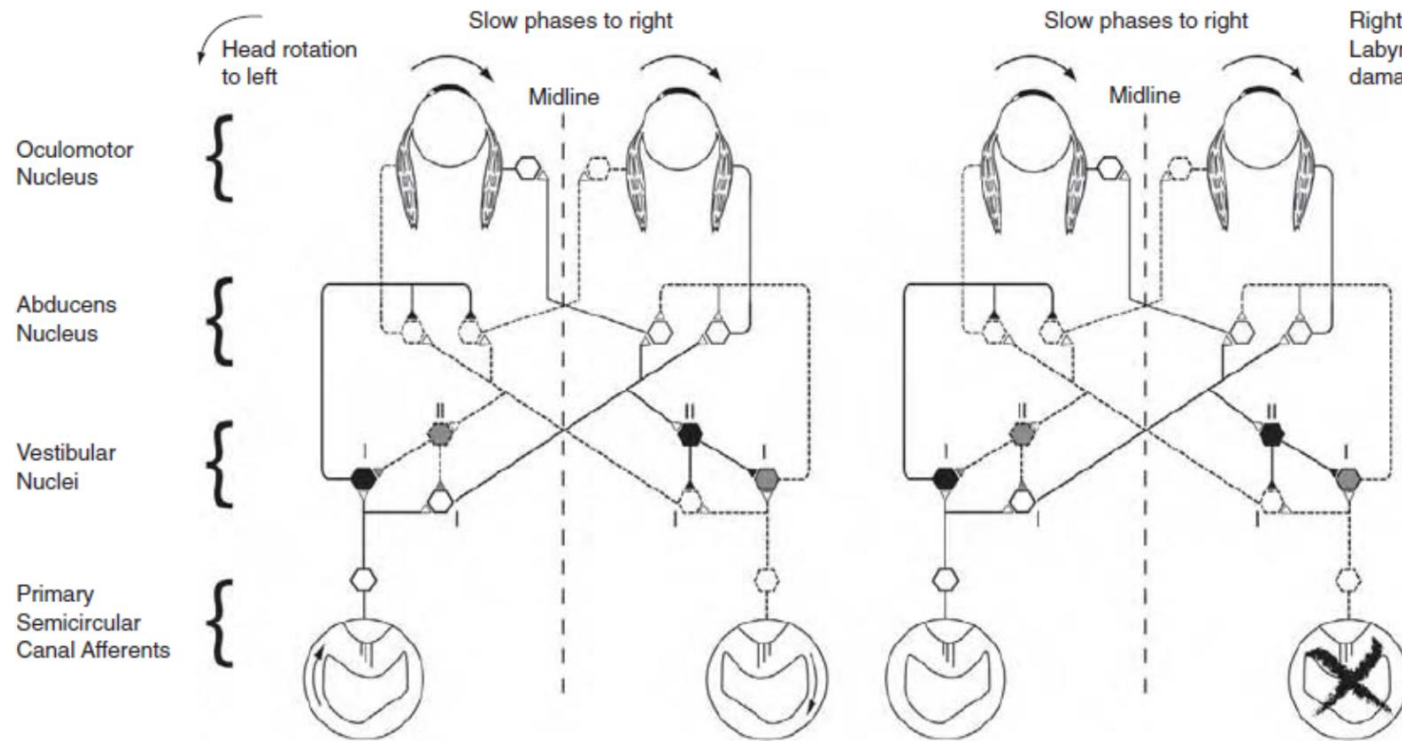

Adaptation

○ پاسخ سیستم عصبی مرکزی به فعالیت آوران محیطی غیرقرینه وستیبولار و تناقضات حسی

○ هدف کاهش تدریجی در پاسخ نوروئی به محرکات غیرنرمال ثابت

○ شامل حرکات سر، بدن و چشم ها

A. Healthy subject during angular acceleration to the left

B. Patient after right uVD. Stationary

○ Excitatory   ○ Excitatory   ● Inhibitory   ● Inhibitory

erapy (VRT)

Habituation

- کاهش طولانی مدت پاسخ نورولوژیک به یک محرک خاص

- تسهیل با قرارگیری مکرر در معرض محرک

- هدف: کاهش احساس سرگیجه در پاسخ به حرکات خاص سر، به حداکثر رساندن جبران وستیبولار و تقویت ثبات پوسچر و نگاه خیره

Substitution

○ بیشتر برای ضایعات دو طرفه و یا طولانی مدت سیستم وستیبولار کاربرد دارد. (عدم پاسخ وستیبولار محیطی به حرکات سر ونبود VOR)

○ هدف درمان:

- I. تمرین برای جایگزینی عملکرد حس بینایی و سوماتوسنسوری بجای عملکرد وستیبولار
- II. راهبردهای دیگر برای تثبیت نگاه خیره (با تقویت توانایی های اکولوموتور و COR)
- III. آموزش به بیمار برای شرایطی که اطلاعات حسی جایگزین معتبر نیست
- IV. فراهم کردن اطلاعات در مورد خطر سقوط و به حداقل رساندن آن

Reflexes

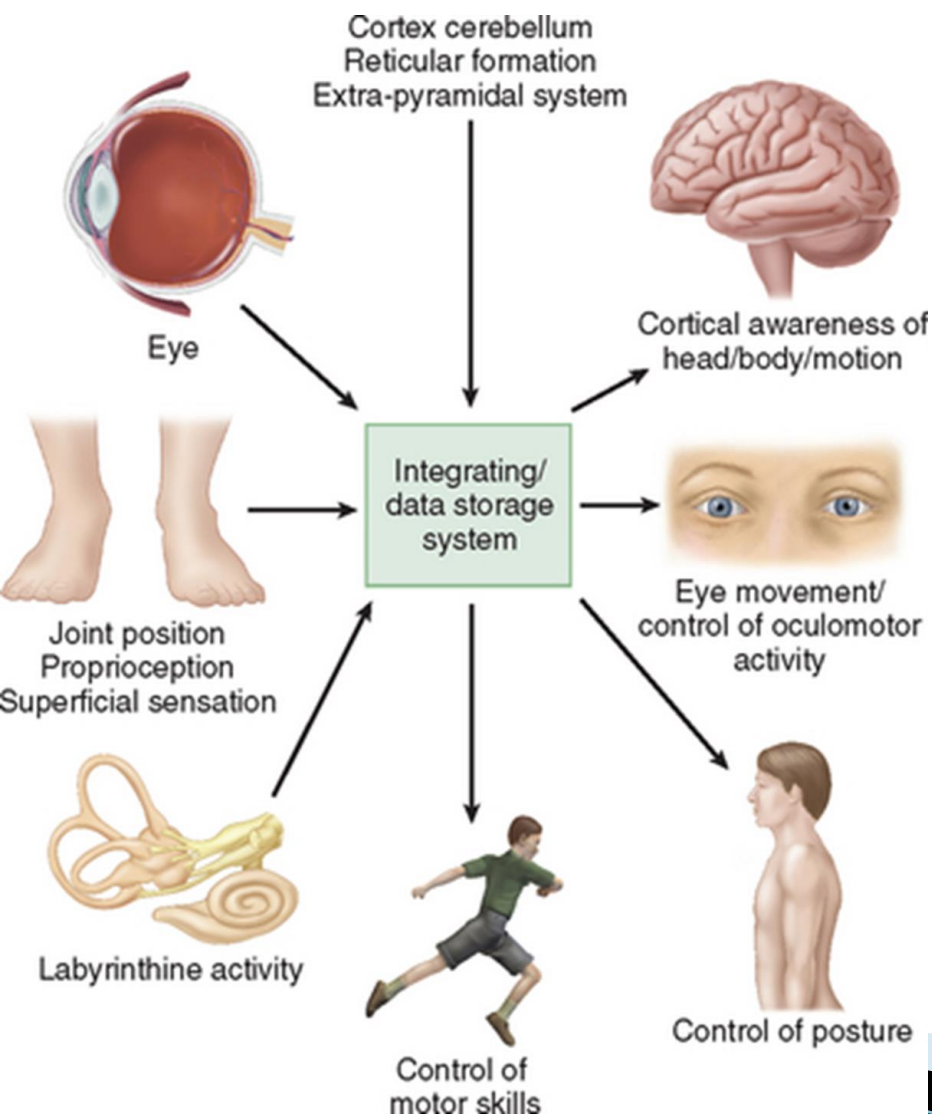
□ Ocular reflexes

- Vestibulo- ocular reflex (VOR)
- Optokinetic reflexes (OKR)
- Cervico-ocular reflexes (COR)

□ Spinal reflexes

- Vestibulo-spinal reflexes (VSR)
- Vestibulo-collic reflexes (VCR)
- Cervico-colic reflexes (CCR)
- Cervico-spinal reflexes (CSR)

Compensation

○ تمامی راهبردهای مورد استفاده توسط بیمار برای کاهش علائم، تقویت کلی عملکرد تعادلی و تثبیت نگاه خیره

○ تطبیق عصبی VOR، جانشینی حسی، راهبردهای شناختی و قابل پیش بینی مورد استفاده برای غلبه بر نقص وستیبولار

○ Saccad

○ Smooth pursuit

Vestibular Rehabilitation Therapy (VRT)

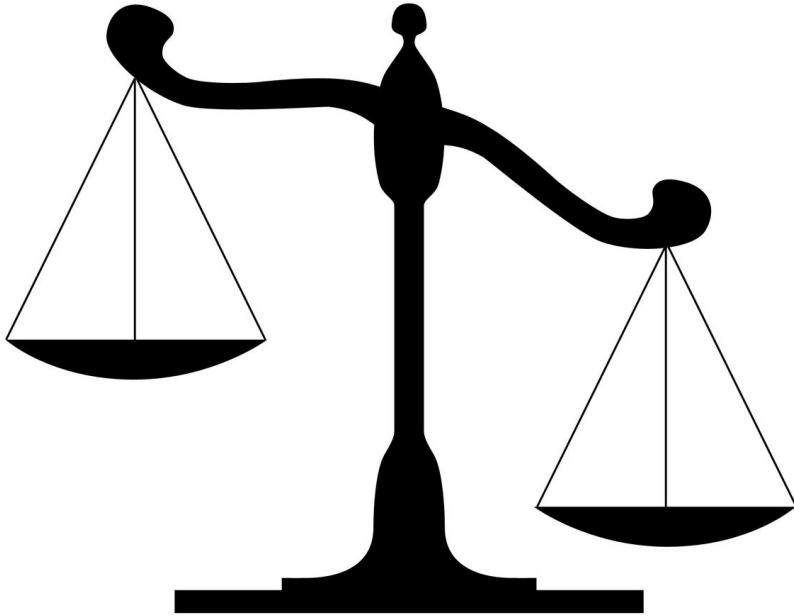
چه زمانی توانبخشی مفیدتر خواهد بود؟

○ افراد مختلف از جهت جبران آسیب تعادلی با هم فرق می کنند.

○ اثر توانبخشی و جبران در افراد جوان، شروع زود هنگام تمرینات و سلامت و پویایی دستگاه عصبی بهتر و سریع تر ظاهر می شود. (داروها)

○ هرچه فعال تر، بهبودی سریعتر

اصول ابتدایی انتخاب تمرین

- ✓ حفظ ایمنی بیمار و عدم آسیب به او
- ✓ عدم ایجاد درد، اضطراب و تپش قلب
- ✓ عدم ایجاد ضایعه دیگری برای بیمار مانند مشکلات گردن
- ✓ انجام تمرین در حد توانایی بیمار (متناسب با نتایج ارزیابی ها)
- ✓ تمرین ها بیش از حد ساده نباشد (تمرینات راحت کمکی به بهبود نمی کند)
- ✓ تمرین ها بیش از حد سخت نباشد
- ✓ انجام تمرین فایده بیشتری از هزینه (مانند افزایش موقتی سرگیجه) داشته باشد.
- ✓ کمترین تعداد تمرین در کوتاه ترین زمان باعث بهبود بیمار شود.

سایر نکات مهم در انجام تمرین

- انجام هر تمرین حداقل یک دقیقه و به تدریج افزایش مدت زمان (تا پنج دقیقه).
- اهمیت استراحت بین تمرینات
- مشاوره به بیمار در آغاز تمرین (بدتر شدن علائم با تمرین و ارتباط بین اضطراب و عدم تعادل)
- لزوم اجرای تمرینات در فضای امن و ترجیحا در حضور همراه
- اهمیت تشویق و ایجاد انگیزه برای بیمار
- ایجاد سطح واقع بینانه ای از انتظار بهبودی

موارد موثر در انتخاب روش و نحوه اجرا

- درمانگر (تجربه و دانش، نتایج قبلی)
- ضایعه یک طرفه یا دو طرفه
- مکان و شدت ضایعه
- مدت زمان سپری شده از ضایعه و جبران مرکزی (حاد یا مزمن)
- وجود آسیب دیگر سیستم ها (بینایی، حرکتی، مخچه و سیستم عصبی مرکزی)
- میزان آسیب عملکردی
- خصوصیات فردی و روانی بیمار
- ضایعات همراه فرد (مشکلات گردن، بیماری های قلبی و ...)

با مشکلات همراه چه کنیم؟

- حرکت آرامتر سر در هنگام تمرین ها
- کاهش محدوده حرکت
- انجام تمرینات به میزان، زمان و تعداد کمتر
- استراحت طولانی تر پس از هر تمرین
- تغییر تمرین با توجه به نوع مشکل (چرخش بدن به جای سر در ضایعات گردنی، کاهش سرعت و شدت تمرین)

ضایعات همراه مهم

دسته اول (احتیاط و تغییر تمرین)

○ گردن

○ قلبی

○ اضطراب

○ میگرن

○ سکت

○ ضربه به سر

○ دیابت

دسته دوم (تغییر تمرین)

○ پا و کمر

○ چشم

○ دست

طول برنامه توانبخشی و انواع تمرین

✓ بسته به نوع اختلال متغیر (از یک جلسه تا بیشتر)

I. Hospital based

- سه جلسه در هفته + تمرین های در خانه

II. Home based

- برنامه ها بصورت هفتگی به بیمار داده می شود.

○ تمرینات باید در محیط های امن و مناسب انجام شود و ابتدا در منزل و در حضور یک همراه

○ تغییر برنامه در صورت بروز مشکل

○ در صورت عدم پیشرفت یا بدتر شدن بیمار، تمرینات هفته قبل ادامه می یابد که می تواند آسانتر شود.

تمرینات تعادلی Cawthorne–Cooksey

- تمرینات از حرکات ساده سر تا فعالیت های پیچیده مانند پرتاب توپ پیشرفت می کند.
- مزیت ارزان بودن و کارایی بالا
- روش مرسوم شامل تمرینات چشم، سر و تنه برای افزایش ثبات دید و کاهش گیجی و عدم تعادل
- تمرین ها ۴ گام اصلی دارند: دراز کشیده، نشسته، ایستاده و راه رفتن.
- تمرینات دراز کشیده و نشسته یک هفته و تمرینات ایستاده و راه رفتن ۳ هفته طول می کشد.
- برای بهره بردن از تمرین فعالیت ها باید ۳ بار در روز و هر بار حداقل ۵ دقیقه اجرا شود.

افزایش سختی تمرینات

خوابیده

نشسته

ایستاده

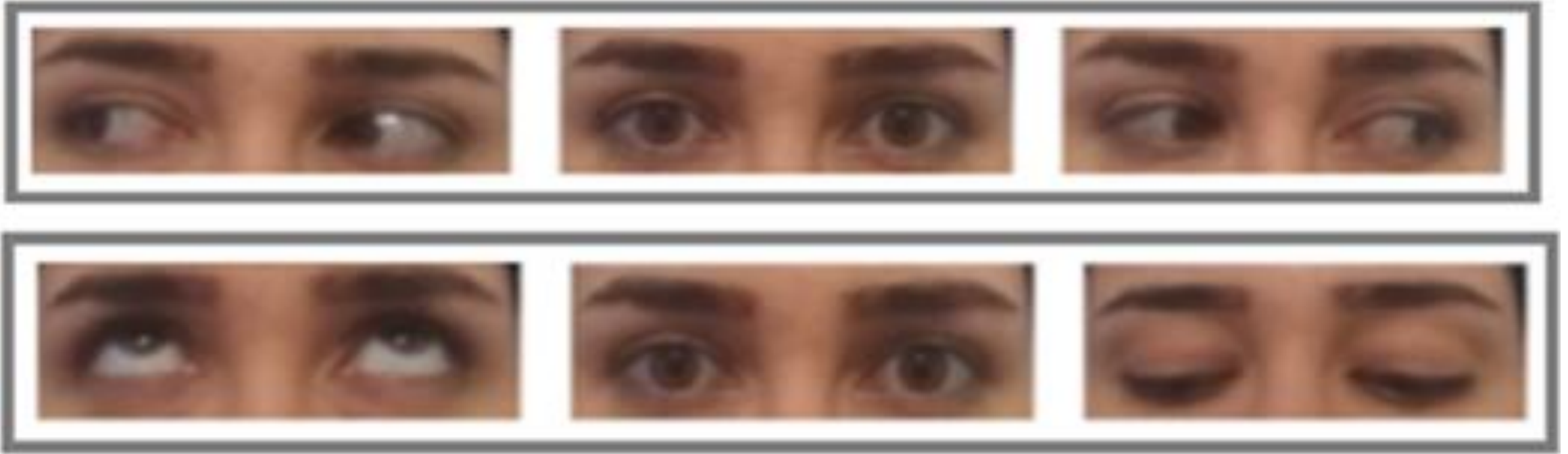
راه رفتن

افزایش سختی تمرینات

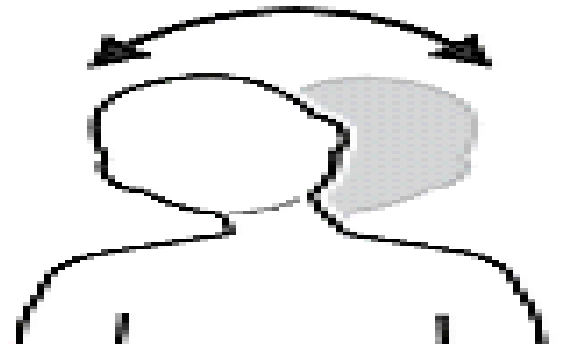
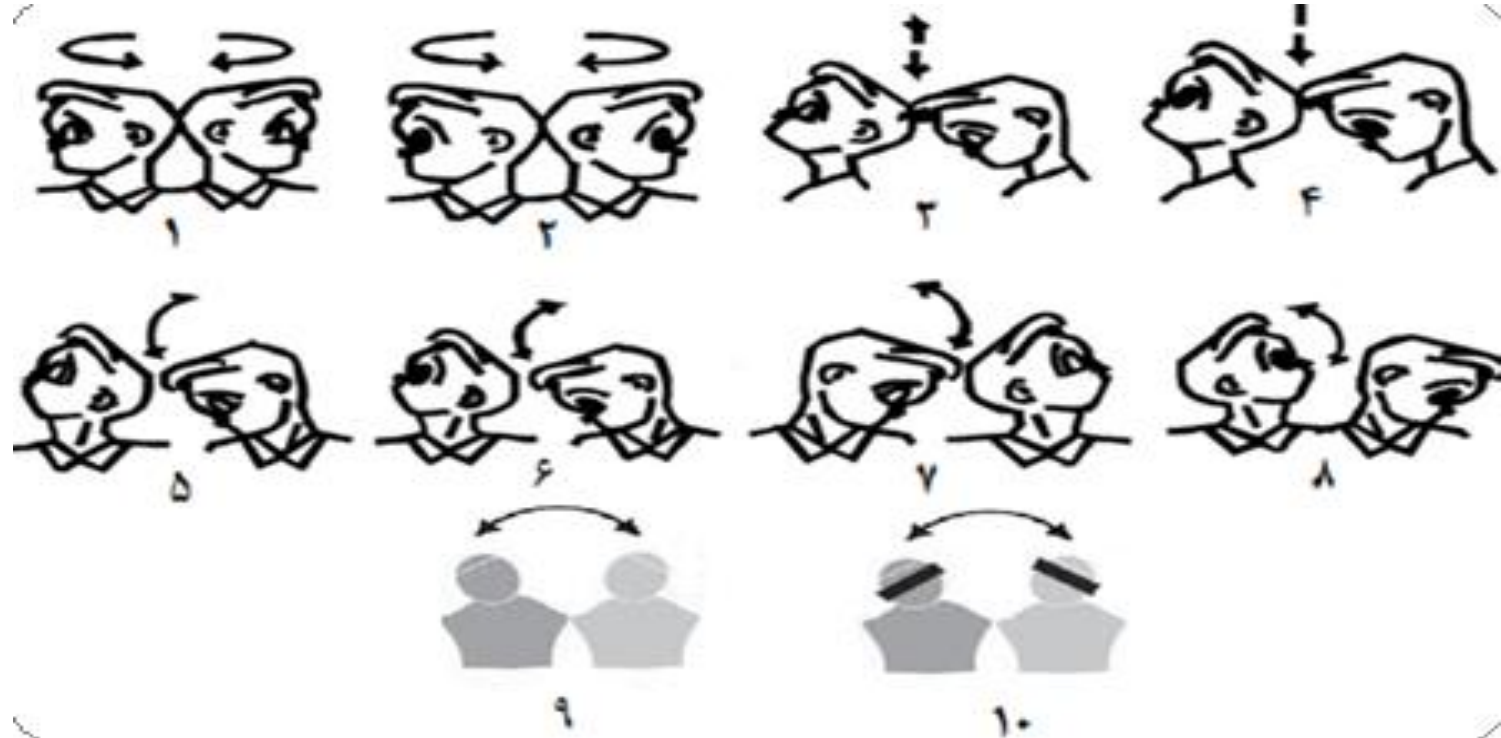
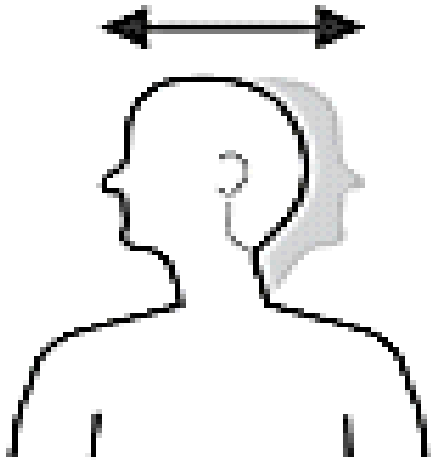

تمرینات توانبخشی عمومی برای مبتلایان به سرگیجه

تمرین حرکات چشم

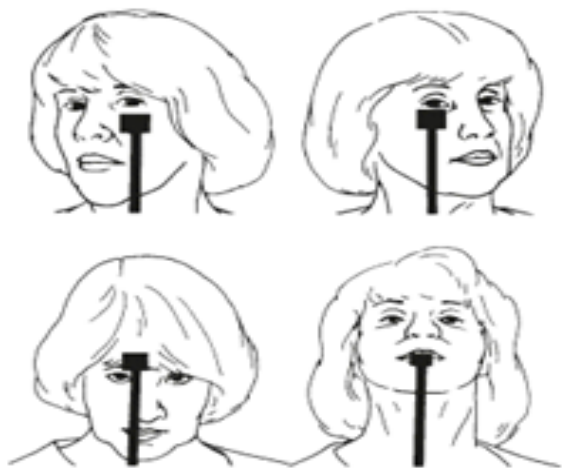
تمرین حرکت دادن سر

Gaze stability

Gaze stability (Horizontal)

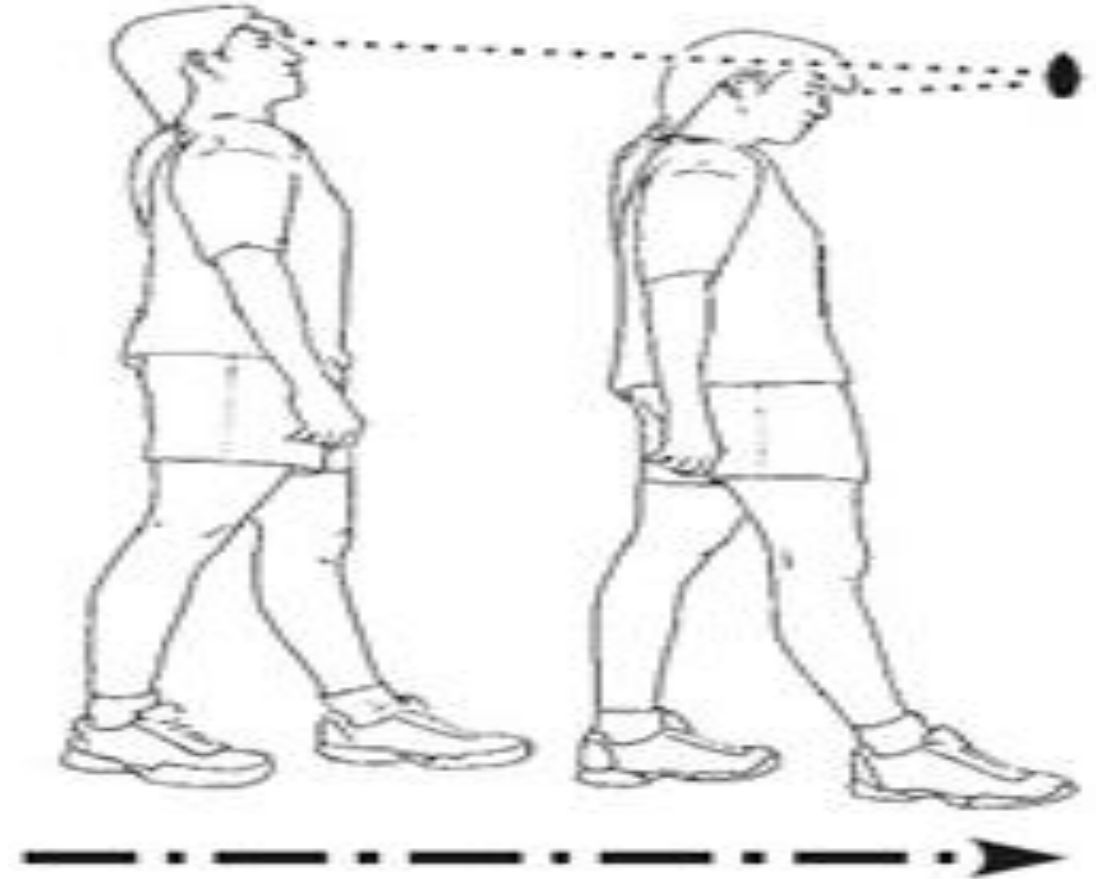
Vestibular Rehabilitation Therapy

Gaze stability (Vertical)

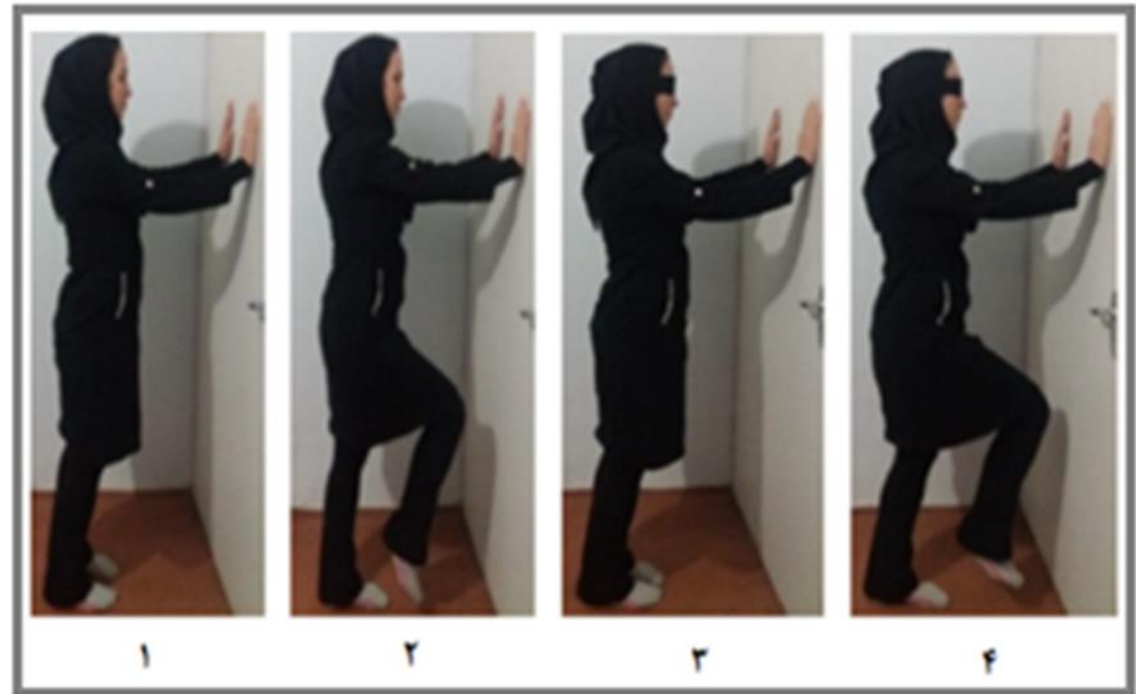
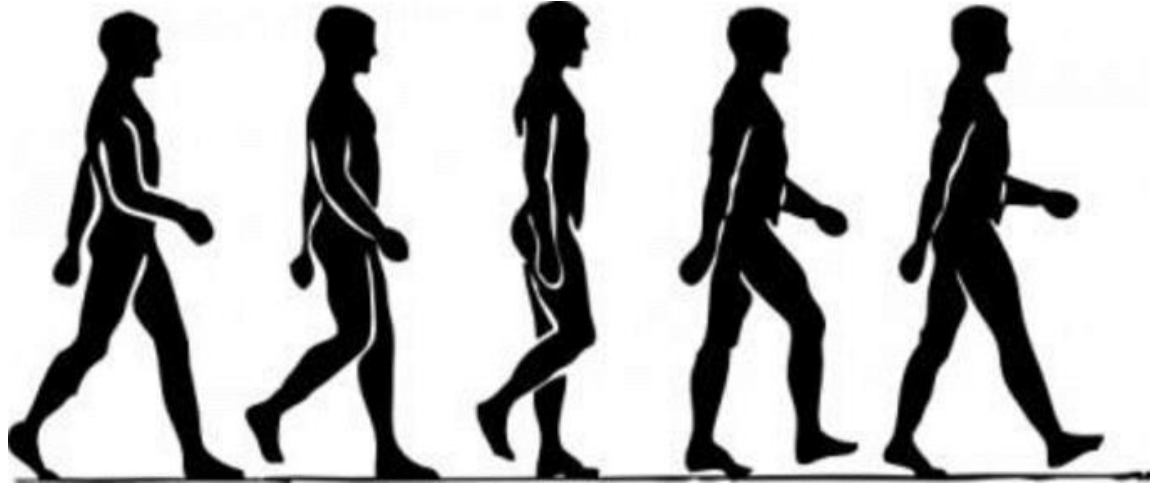

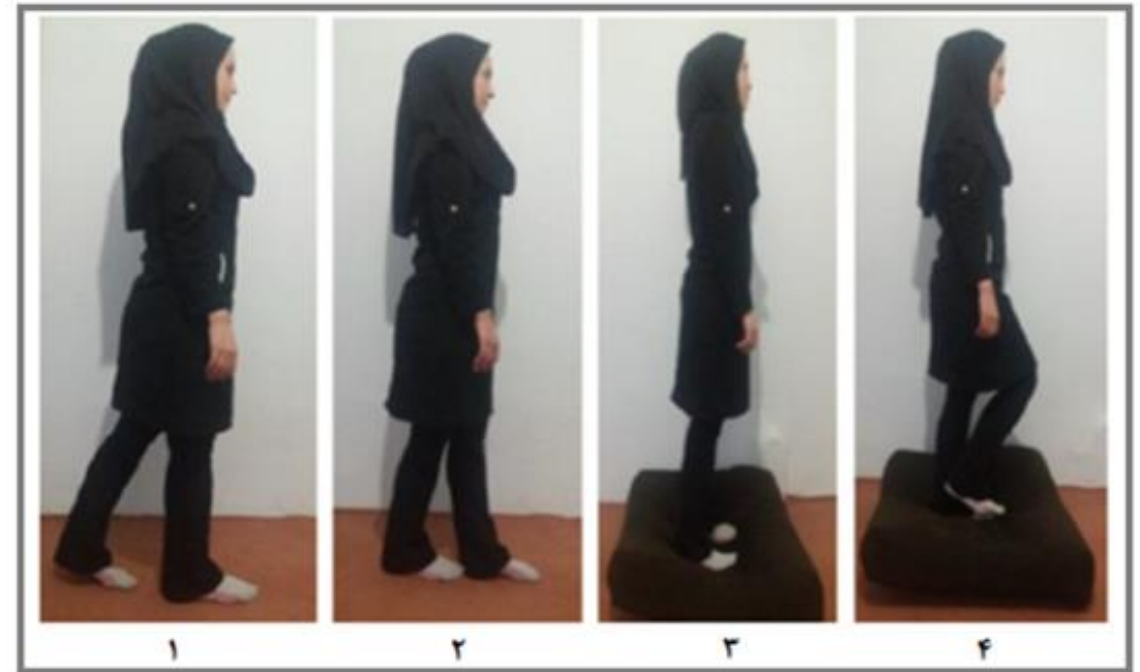
Adaptation

Substitution

تمرینات کاهش وابستگی بینایی

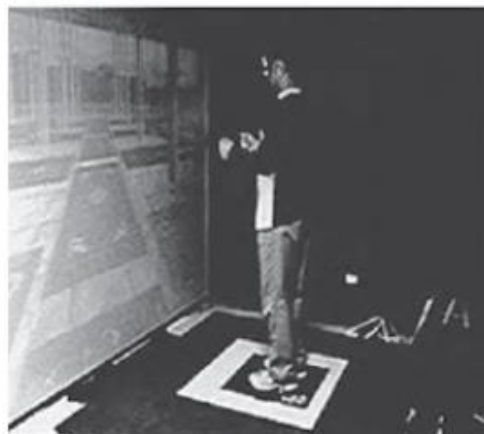

تمرین های کاهش وابستگی بینایی در منزل

Head mounted display

A

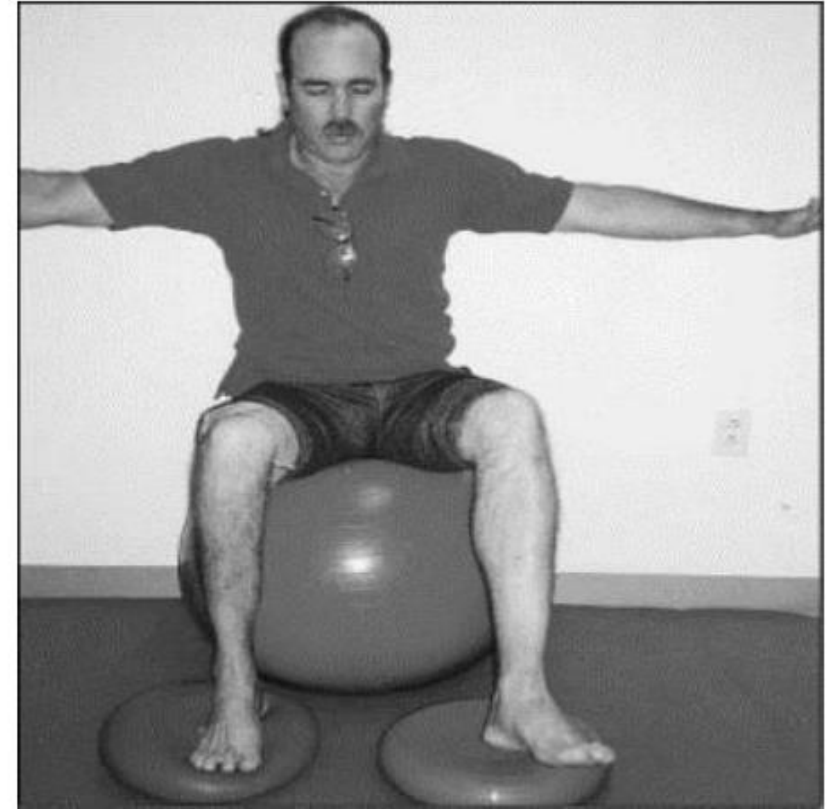

Back projection screen

Vestibular Rehabilitation Therapy (VRT)

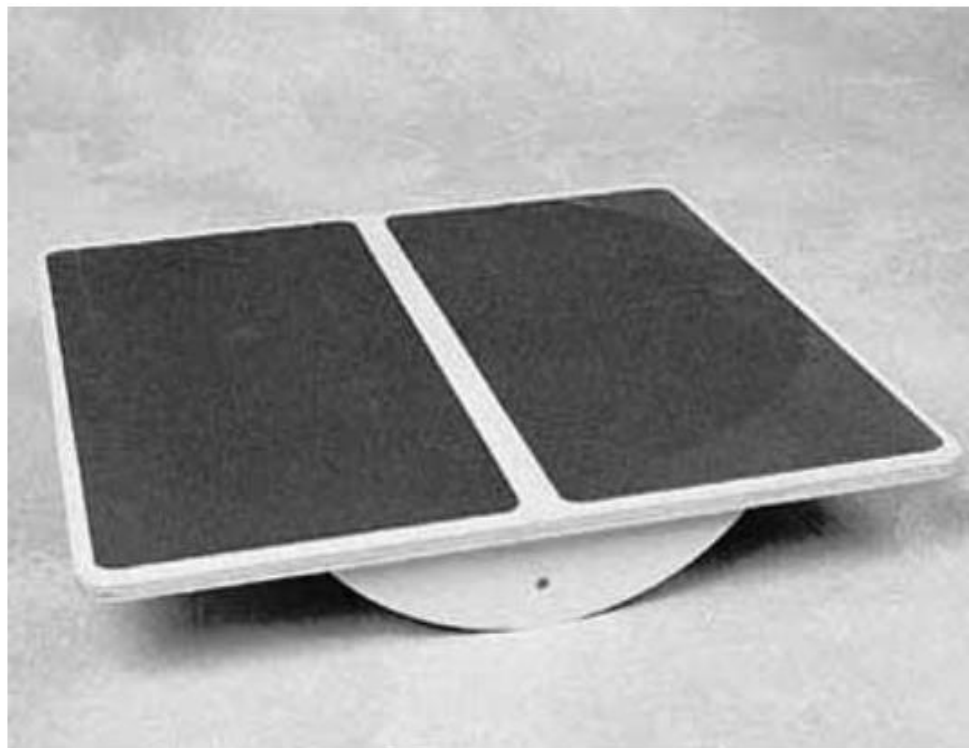
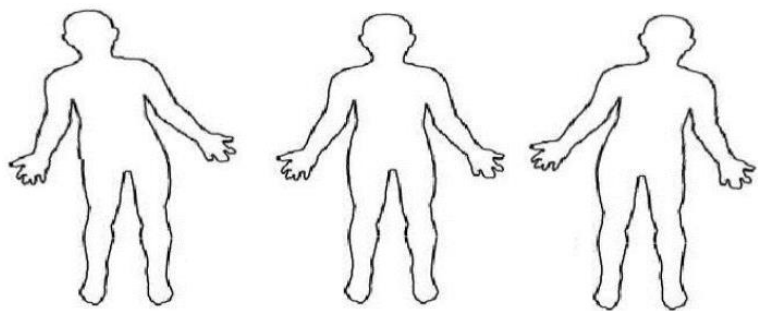
تحریک اتولیت

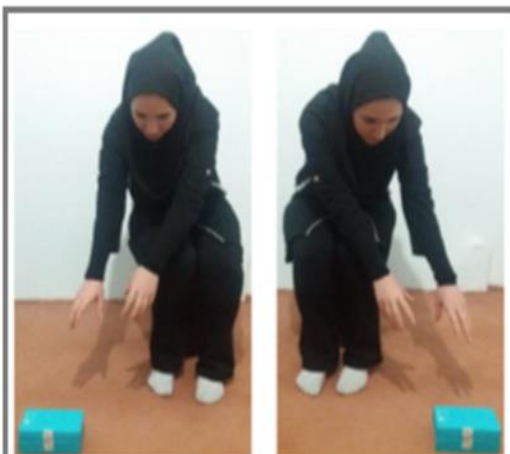
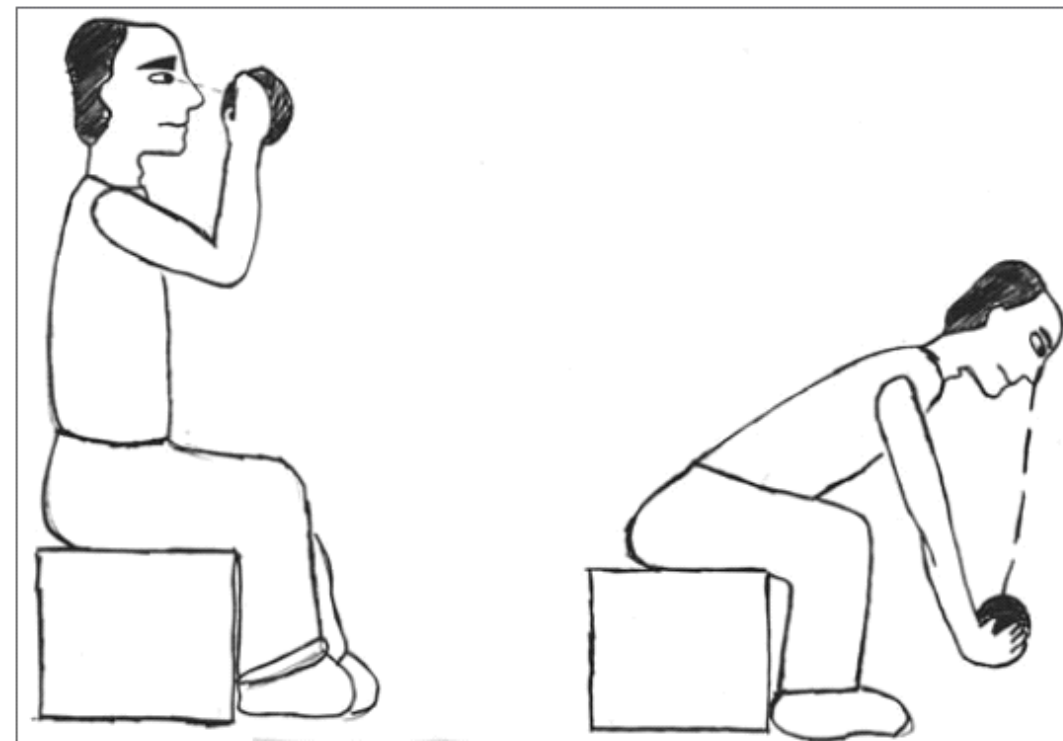
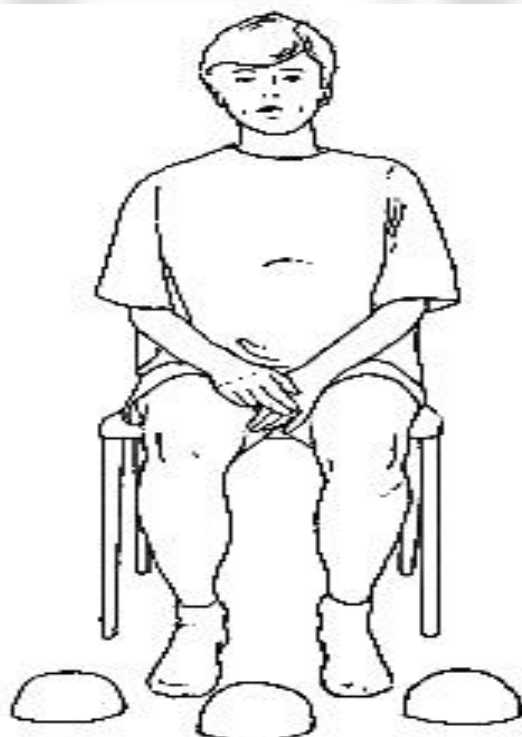
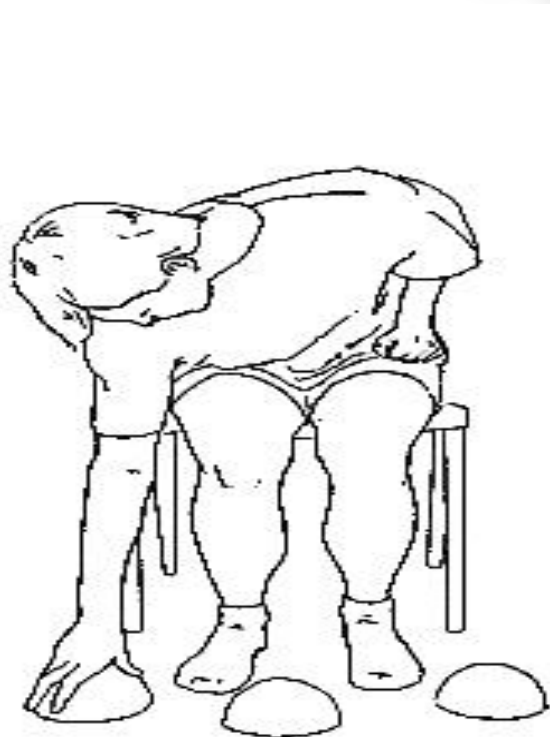
تحریک اتولیت

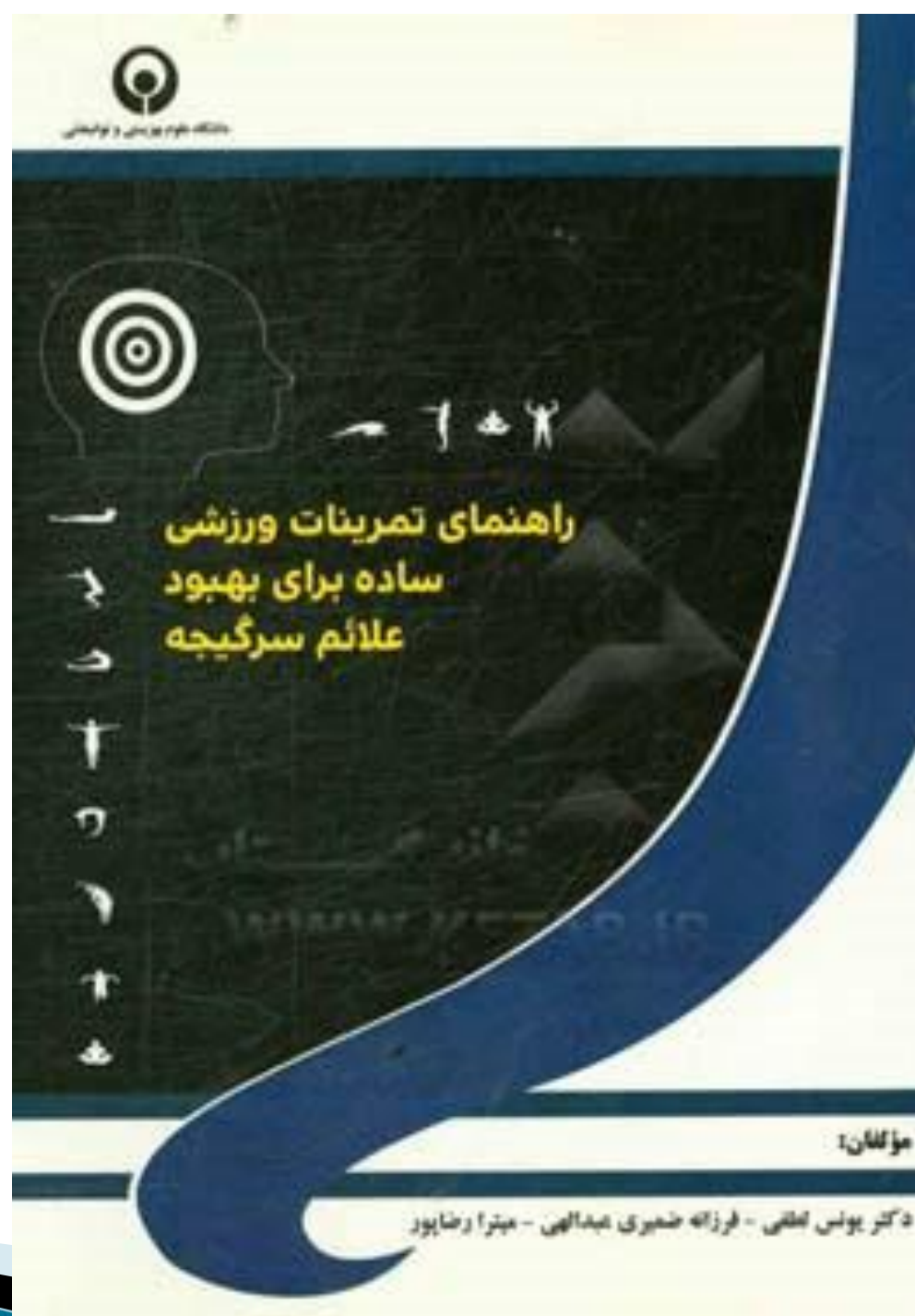
تمرین های خاص اتولیت

خم شدن و برداشتن یا گذاشتن اشیاء

Rehabilitation Therapy (VRT)

**THANK YOU
FOR YOUR
ATTENTION**